

AZ ELJÁRÁSOK EGYSZERŰSÍTÉSE ÉS GYORSÍTÁSA: AZ ENGEDÉLYEZÉS ÉS A BEJELENTÉS

GYURITA RITA*

* Egyetemi adjunktus, Széchenyi István Egyetem, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, Közigazgatási és Pénzügyi Jogi Tanszék; főigazgató, Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal. E-mail: gyurita.rita@gyor.gov.hu

Absztrakt

A versenyképesség növeléséhez szükséges bürokráciacsökkentés, illetve az állampolgárok és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése megvalósulásához elengedhetetlen a hatósági eljárások egyszerűsítése és gyorsítása. Ennek egyik eszköze az engedélyhez kötött tevékenységek körének csökkentése. Több, korábban engedélyhez kötött tevékenység esetén az engedélyezési (hatósági) eljárás megszüntetésre került, illetve bejelentési eljárás lépett a helyébe. E tevékenységek megkezdésének és folytatásának már nem feltétele az előzetes beavatkozáson alapuló hatósági jogalkalmazás (engedélyezés), a hatósági eljárás lefolytatása és a hatósági döntés (engedély), elegendő bejelenteni a tevékenység megkezdését és folytatását a hatósághoz. A bejelentés alapján a bejelentő felelőssége a jogszerű és szakszerű tevékenységgyakorlás, melyet a hatóság ellenőriz, illetve felügyel, és utólag beavatkozik jogszabálysértés esetén.

Az engedélyezési eljárások vizsgálata kapcsán megfigyelhető egyrészt az engedélyezési eljárások körének csökkentése a bejelentési eljáráshoz képest. Másrészt a közérdek és mások joga, jogos érdeke érvényesítése végett az előzetes beavatkozáson alapuló hatósági jogalkalmazáshoz (engedélyezés) és az ahhoz kapcsolódó jogsértés megelőzése (prevenció) elvének érvényesüléséhez képest hangsúlyosabbá vált a hatósági ellenőrzési, felügyeleti típusú tevékenység, illetve a jogsértés kapcsán az utólagos beavatkozás (szankcionálás stb.).

Az engedélyek és a bejelentések tovább differenciálódtak a koronavírus-járvány első hulláma alatt, megjelent az ellenőrzött bejelentés új jogintézményként, mely lehetővé teszi egyes engedélyköteles tevékenységek ellenőrzött bejelentés alapján történő megkezdését és folytatását.

Kulcsszavak

bürokráciacsökkentés, bejelentés, ellenőrzött bejelentés, engedély, közérdek érvényesítése.

Abstract

Simplifying and speeding up regulatory procedures is essential in order to cut red tape and reduce the administrative burden on citizens and businesses, which is necessary to increase competitiveness. One of the means to achieve this goal is to reduce the scope of activities sub-

ject to authorisation or licence. For several activities previously subject to licence, the licensing (regulatory) procedure has been abolished or replaced by a notification procedure. The commencement and continuation of these activities are no longer subject to the application of the law by an authority (licensing) based on prior intervention, to the conduct of a regulatory procedure and to the adoption of a regulatory decision (licence), but only the commencement and continuation of the activity need to be notified to the authority. On the basis of the notification, it is the notifier's responsibility to perform the activity in a lawful and professional manner, which is monitored and supervised by the authority, and the authority will intervene ex post in the event of any infringement.

The examination of licensing procedures shows, on the one hand, a reduction in the number of types of activity that are subject to a licensing procedure, as compared to notification procedures. On the other hand, in order to enforce the public interest and the rights and legitimate interests of others, the emphasis has shifted from the application of the law by the authorities (licensing) based on prior intervention and from the application of the related principle of prevention of infringements to the official control and supervision-type activities, and ex-post intervention (sanctions, etc.) in the event of infringement.

Licensing and notifications were further differentiated during the first wave of the coronavirus epidemic, with the introduction of controlled notification as a new legal instrument, allowing certain activities subject to licence to be started and continued on the basis of controlled notification.

Keywords

red tape reduction, notification, controlled notification, licence, enforcement of public interest.

1. Az engedélyhez kötött tevékenységek körének csökkentése

Az engedélyezési rendszer felülvizsgálatára, majd annak alapján az engedélyhez kötött tevékenységek körének jelentős mértékű csökkentésére az uniós jog magyar jogba történő átültetése kapcsán került sor (F. Rozsnyai & Szalai, 2020, 162–163). Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 12-i, a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelve (a továbbiakban: Szolgáltatási irányelv) célja, hogy elősegítse a belső piacon a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás szabadságának érvényesülését, a szolgáltatások szabad áramlását. A tagállamoknak – köztük Magyarországnak – 2009. december 28. napjáig kellett átültetni a Szolgáltatási irányelvet a nemzeti jogukba.¹

A Szolgáltatási irányelvben rögzítésre került, hogy a belső piacon számos akadály gátolja a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtást, gyengíti a versenyképességet, utóbbi pedig nélkülözhetetlen a gazdasági növekedés ösztönzéséhez és a munkahelyteremtéshez. A Szolgáltatási irányelv keretirányelv, általános rendelkezéseket állapít meg a) a szolgáltatók letelepedési szabadságának gyakorlása és b) a szolgáltatások szabad mozgásának megkönnyítése érdekében.² A Szolgáltatási irányelv értelmében a versenyképességet gyengítő adminisztratív terhek csökkentése szükséges a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás szabadságának érvényesüléséhez,

¹ Szolgáltatási irányelv 44. cikk (1) bekezdés.

² Szolgáltatási irányelv 1. cikk (1) bekezdés.

ennek pedig egyik eszköze a szolgáltatási tevékenység (díjazás ellenében nyújtott bármely önálló gazdasági tevékenység)³ engedélyhez kötöttségének visszaszorítása, korlátozása az egyéb eszközök (egyablakos ügyintézési rendszer kialakítása, elektronikus ügyintézés biztosítása) mellett. A Szolgáltatási irányelvben előírásra került, hogy a tagállamokban az engedélyezési rendszert felül kell vizsgálni, ennek eredményeként a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultság, illetve a tevékenység megkezdése és folytatása kapcsán az engedélyezési rendszer csak kivételes jelleggel tartható fenn az alábbi feltételekkel:

- a) nem alkalmaz hátrányos megkülönböztetést (diszkriminációmentes) az érintett szolgáltatóval szemben;
- b) a közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá;
- c) a kitűzött cél kevésbé korlátozó intézkedés útján nem valósítható meg, különösen azért, mert az utólagos ellenőrzésre túl későn kerülne sor ahhoz, hogy az valóban hatékony legyen.⁴

Az Országgyűlés a Szolgáltatási irányelv átültetése érdekében elfogadta a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvényt (a továbbiakban: Szolg. törvény), amely általános és keretjellegű szabályozást tartalmaz, olyan alapvető szabályokról rendelkezik, amelyek a Szolgáltatási irányelv, valamint a Szolg. törvény hatálya alá tartozó szolgáltatási tevékenységek mindegyikére irányadóak. Az egyes szolgáltatási tevékenységek bejelentésére vonatkozó további, részletes, illetve különös eljárási szabályok pedig az ágazati jogszabályokban találhatók.

A Szolg. törvény szabályozási logikája – a Szolgáltatási irányelvvel összhangban –, hogy az engedélyezési rendszer helyett a bejelentési rendszerre, illetve a szolgáltatási tevékenységek ellenőrzésére, felügyeletére kerül a hangsúly. Az engedélyhez kötött szolgáltatási tevékenységek visszaszorításra kerültek, az engedélyezési rendszert részben felváltó bejelentési rendszer céljára a Szolg. törvény preambuluma is rámutat: „Az Országgyűlés a vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások működésének megkönnyítése, versenyképességük javítása, e célból a szolgáltatási tevékenység megkezdése és folytatása tekintetében az állami beavatkozásnak a feltétlenül védendő közérdek érvényesítése céljából valóban szükséges mértékre szorítása, egyben az e tevékenységek megfelelő ellenőrzésének biztosítása, továbbá az Európai Közösség belső piacán a letelepedés és szolgáltatásnyújtás szabadsága megfelelő érvényesítése érdekében a következő törvényt alkotja”.

A Szolg. törvény egyrészt meghatározza a Szolgáltatási irányelvből következő alapvető, és a Szolgáltatási irányelv érvényesülése szempontjából garanciális eljárási szabályokat, másrészt a bejelentési rendszer alapjait, amely alapvetően a hatósági ellenőrzésre épül.

A Szolg. törvény mellett a Szolgáltatási irányelv átültetését szolgálták a) az akkor hatályos eljárási kódex, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ket. novella), továbbá b) a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény hatálybalépésével és a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv átültetésével összefüggő törvénymódosításokról szóló 2009. évi LVI. törvény, valamint c) az egyéb ágazati jogszabályok módosításai. A Ket. novella célkitűzései között is megjelent egyébek mellett az adminiszt-

³ Szolgáltatási irányelv 4. cikk 1. pont.

⁴ Szolgáltatási irányelv 9. cikk (1) bekezdés.

ratív terhek csökkentése, a kettős engedélyeztetések megszüntetésére irányuló irányelvbeli követelmény.⁵

A Szolg. törvény hatálya alá nem tartozó tevékenységek körében is megjelent a bejelentés jogintézménye az engedély helyett, az ágazati jogszabályok rendelkeznek az adott ágazathoz tartozó tevékenységtípusok esetén az engedélyhez kötött, illetve bejelentéshez kötött tevékenységekről.

A bürokráciacsökkentés megvalósítása, az eljárások egyszerűsítése és gyorsítása érdekében 2010-től megfogalmazott, majd folyamatosan végrehajtott közigazgatási eljárási reformok okán az engedélyköteles tevékenységek köre tovább szűkült.⁶

A bürokráciacsökkentés folyamatában a tevékenységek engedély helyett bejelentéshez kötése mellett megemlíthető az ügyintézési határidők csökkentése, a fellebbezési jog (az előrehozott jogvédelem) korlátozása, majd kivételes jogorvoslati eszközzé nyilvánítása, az elektronikus ügyintézés lehetőségének kiterjesztése, amelyek szintén az adminisztratív terhek csökkentését, az eljárások egyszerűsítését és gyorsítását szolgálják.

Végül megemlíthető az engedélyek visszaszorítása kapcsán, hogy a koronavírus-járvány 1. hulláma miatt kihirdetett veszélyhelyzet alatt került szabályozásra a veszélyhelyzet alatti engedélykötelezettségről, valamint az ellenőrzött bejelentésről szóló 191/2020. (V. 8.) Korm. rendeletben az ellenőrzött bejelentés új jogintézményként, mely az engedélyek további visszaszorításának lehetőségét teremtette meg. A veszélyhelyzet megszűnését követően az Országgyűlés elfogadta a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvényt (a továbbiakban: Vesz. tv.), mely újra szabályozza, illetve megtartja az ellenőrzött bejelentés jogintézményét. Az ellenőrzött bejelentés lényege, hogy az ügyfél elektronikus úton benyújtott bejelentése alapján az engedélyköteles tevékenység, ha annak jogszabályi feltételei fennállnak, engedély helyett ellenőrzött bejelentés alapján folytatható (F. Rozsnyai et al., 2021, 313).

2. A hatósági tevékenység (jogérvényesítés) típusainak kapcsolódása az engedélyezési és a bejelentési eljárásokhoz

Az engedélyezési eljárás és a bejelentési eljárás esetén a hatósági tevékenység két típusa közötti sorrend eltérő, fordított. Az engedélyezési eljárás során először hatósági jogalkalmazásra (engedélyezésre) kerül sor, majd az engedély alapján gyakorolt tevékenység hatósági ellenőrzésére, illetve jogszabálysértés esetén utólagos beavatkozásra.

A bejelentési eljárás során a hatóság először ellenőrzi a bejelentett, megkezdett és gyakorolt tevékenységet, ezt követően utólagos beavatkozásra csak jogszabálysértés esetén kerül sor (pl. kötelezés, bírság kiszabás). Az engedély és a bejelentés elemzéséhez szükségesnek tartom a hatósági tevékenység, illetve típusai (hatósági jogalkalmazás és hatósági felügyelet) elemzését is.

A hatósági tevékenység (jogérvényesítés) jogszabályok érvényesítése érdekében végzett tevékenység. A hatósági tevékenység során a tevékenység alanya (hatóság) beavatkozik a társadalmi viszonyokba a köz érdekében, befolyásolja a társadalom tagjai és szervezetei magatartását a közérdekű célok érvényesítése végett (Szalai, 2020b, 69–70).

A hatósági tevékenység főbb fogalmi elemei a következők: a) a hatóság, jogszabályban

⁵ Lásd részletesen Szolg. törvény Általános Indokolás II. pontja.

⁶ Lásd pl. a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2015. évi CLXXXVI törvény; F. Rozsnyai et al. (2021, 309–314).

hatósági hatáskör gyakorlására feljogosított vagy kijelölt szerv, szervezet vagy személy, b) független, külső jogalanyok (természetes személyek és szervezetek) egyedi ügyében, c) a közigazgatási szervezeten kívülre irányuló, d) közhatalom birtokában végzett, e) jogilag kötött, f) jogérvényesítő: fa) hatósági jogalkalmazó vagy fb) hatósági felügyeleti tevékenysége, g) melynek célja a jogszabályok érvényesítése (Madarász, 1989, 417–422).

- a) A hatósági tevékenység alanya az a szerv, szervezet vagy személy, amelyet, akit törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendelet hatósági hatáskör gyakorlására feljogosít vagy kijelöl.
- b) A hatósági tevékenység igazgatottja olyan külső, a közigazgatási tevékenységet végzőtől független természetes személy vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szerv/szervezet, aki/amely szervezetileg nincs alárendelve a tevékenység alanyának, és akinek/amelynek egyedi ügyében a hatóság hatósági (jogérvényesítő) tevékenységet végez. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) az igazgatottakat ügyfélként definiálja.
- c) A hatósági tevékenység külső, közigazgatási szervezeten kívülre (külső jogalanyokra) irányuló tevékenység (külső működés).
- d) A hatósági tevékenység hatalmi, közhatalmi tevékenység, a hatóság egyoldalúan beavatkozik, szuprematív jogviszony jön létre a tevékenység alanya (hatóság) és az igazgatott (ügyfél) között a hatósági tevékenység során.
- e) A hatósági tevékenység jogilag kötött, jogszabályok által részletesen szabályozott, az anyagi jogi és az eljárásjogi (alaki) normák részletesen szabályozzák a hatósági tevékenységet, illetve eljárást.
- f)–g) A hatósági tevékenység a közigazgatási jog és más jogágak (pl. polgári jog, pénzügyi jog) jogszabályainak érvényesítése érdekében végzett tevékenység. A hatósági tevékenységnek (jogérvényesítésnek) – a jogszabályok érvényesítése szempontjából – két típusát különböztethetjük meg: fa) a hatósági jogalkalmazást, valamint fb) a hatósági felügyeletet.
- fa) A hatósági jogalkalmazó tevékenység a hatósági jogalkalmazás útján történő jogérvényesüléshez kapcsolódó tevékenység, a közigazgatási hatóság beavatkozik (cselekszik) a jogérvényesítés érdekében. A jogszabályokban, jogi normákban rögzített jog/jogok és kötelezettség/kötelezettségek nem közvetlenül illetik és terhelik a címzett jogalanyokat, a jogi norma közvetlenül érvényesül. A közigazgatási hatóság jogalkalmazó tevékenysége, illetve az annak során kibocsátott egyedi közhatalmi aktusa (egyedi hatósági döntése) szükséges ahhoz, hogy a jogszabályban rögzített jogokat gyakorolni lehessen, illetve a kötelezettségek terheljék a címzett jogalanyt (Madarász, 1989, 259–265, 420–422; Szalai, 2020a, 143–145; Gyurita, 2020, 135–138). Példának okáért csak a hatóság által kiadott engedély (egyedi közhatalmi aktus) alapján lehet megkezdeni, illetve végezni az engedélyköteles kereskedelmi, valamint építési, továbbá a hulladékgazdálkodási (hulladékgazdálkodási engedély) és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási (minősítési engedély) tevékenységet.
- fb) A hatósági felügyeleti tevékenység az önkéntes jogkövetés útján történő jogérvényesüléshez kapcsolódó tevékenység. A jogszabályokban rögzített jog/jogok és kötelezettség/kötelezettségek közvetlenül illetik és terhelik a címzett jogalanyokat, a jogi norma közvetlenül érvényesül (ex lege szabályozási mód). A közigazgatási hatóság ellenőrzi az önkéntes jogkövetéssel megvalósuló jogérvényesülést,

amennyiben jogszabálysértést tapasztal, akkor a jogsértés megszüntetése végett „utólag” intézkedik, beavatkozik, hivatalból eljárást indít (pl. kötelez, bírságot) vagy eljárást kezdeményez a hatáskörrel rendelkező illetékes szervnél (Madarász, 1989, 259–261; 420–422; Szalai, 2020a, 143–145; Gyurita, 2020, 135–138). Példának okáért a jogi norma címzettjének (a jogalany) önként be kell tartani a közúti közlekedés (aki a közúti közlekedésben részt vesz, köteles a közúti forgalomra, valamint a közútnak és környezetének a védelmére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket stb. megtartani) szabályait, normáit. A hatóság ellenőrzi a közúti közlekedésre vonatkozó jogszabályok, jogi normák betartását, önkéntes jogkövetés útján történő érvényesülését, csak jogszabálysértés esetén „utólag” avatkozik be (pl. bírságot szab ki). Ha a hatóság nem tár fel jogsértést az ellenőrzés során, akkor nem avatkozik be, illetve nem intézkedik.

A hatósági tevékenység a bíróság által kontrollált tevékenység. A bíróság felülvizsgálja az igazgatott kérelmére a hatósági tevékenység, illetve a hatóság cselekményei (döntések stb.) és cselekmények elmulasztása jogszerűségét.⁷

2.1. A hatósági jogalkalmazás

A hatósági jogalkalmazó tevékenység tárgyát tekintve komplex, több fajtája megkülönböztethető. A hatóság (tevékenység alanya) a hatósági jogalkalmazás során az igazgatott (ügylél), külső jogalany a) jogát, vagy b) kötelezettségét állapítja meg, c) jogvitáját eldönti, d) jogsértését megállapítja (jogkövetkezményt alkalmaz) hatósági döntésben (egyedi közhatalmi aktusban), e) tényt, állapotot, adatot igazol (hatósági bizonyítványt és hatósági igazolványt ad ki) vagy f) nyilvántartást vezet (ide értve a nyilvántartásba történő bejegyzést, annak módosítását és a nyilvántartásból való törlést).⁸

A hatósági jogalkalmazás egyik fajtája, amikor a hatóság megállapítja az igazgatott (ügylél) jogát, jogait hatósági döntésben (egyedi közhatalmi aktusban). A jog/jogok gyakorlásának előfeltétele a közigazgatási hatóság „előzetes beavatkozása”, jogalkalmazó tevékenysége, a végleges hatósági döntés (egyedi közhatalmi aktus), ennek hiányában a jogalany joggyakorlása jogsértő. Ide sorolandó egyebek mellett az engedélyek kiadása, amelyek jellemzően az igazgatott által gyakorolni kívánt tevékenységre irányulnak, tehát a tevékenység megkezdésének, gyakorlásának feltétele a hatósági döntés (engedély). Az engedélyek tartalmukat tekintve szerteágazóak, irányulhatnak szolgáltatás nyújtására (pl. az egészségügyi szolgáltatásra kiadott működési engedély, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás engedélyezése); áru, termék előállítására, gyártására, forgalmazására (pl. a gyógyszer, vagy gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmény forgalomba hozatalának engedélyezése, a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység folytatásának engedélyezése); építmény, berendezés, illetve egyéb létesítmény építésére, átalakítására, használatbavételére, üzemeltetésére, bontására stb. (pl. az engedélyköteles építmények esetén építési, használatbavételi, bontási engedély kiadása).⁹

⁷ A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 4. § (1)–(3) bekezdés.

⁸ Lásd részletesen: Szalai (2020a, 145–151); Gyurita (2020, 138–143); Ákr. 7. § (2) bekezdés.

⁹ Lásd részletesen: Szalai (2020a, 146–148); Gyurita (2020, 138–139).

2.2. A hatósági felügyelet

A hatósági felügyelet az igazgatott (ügyfél) tevékenységének (magatartásának) jogszerűségére irányul, ún. szakmai felügyelet, a felügyeleti tevékenység alanya a hatóság. A hatósági felügyelet két szakaszra bontható: egyrészt hatósági ellenőrzés, másrészt hatósági jogalkalmazás vagy eljárás kezdeményezése a hatáskörrel rendelkező szervnél. A második szakaszra csak akkor kerül sor, ha az ellenőrzés során a hatóság jogszabálysértést vagy annak veszélyét tárja fel.

A hatóság azt ellenőrzi, hogy az igazgatott (ügyfél) betartja-e a tevékenységre (magatartásra) irányadó jogszabályokat, valamint az egyedi hatósági döntést (egyedi közhatalmi aktust) az általa végzett tevékenység (tanúsított magatartás) során. Az ellenőrzés eredményétől függ, hogy szükséges-e további intézkedés, beavatkozás. A hatósági felügyeletet gyakorló hatóságok jogszabálysértés megvalósulása vagy annak közvetlen veszélye esetén alkalmazható jogi eszközöket az Ákr., a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.), valamint az ágazati jogszabályok szabályozzák. A Szankció tv. nem taxatív jelleggel határozza meg az alábbi hátrányos jogkövetkezményeket (közigazgatási szankciókat): a) figyelmeztetés, b) közigazgatási bírság, c) tevékenység végzésétől történő eltiltás, d) elkobzás.

A tételes jog által szabályozott jogkövetkezmények többféle szempont szerint csoportosíthatóak, e jogkövetkezmények egyik lehetséges csoportosítása: a) a hatósági intézkedés, b) a figyelmeztetés, c) a kötelezés, tiltás, d) egyéb hátrányos jogkövetkezmények, szankciók megállapítása (bírságolás stb.), e) az eljáráskezdeményezés (hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervnél hatósági eljárás, illetve fegyelmi, szabálysértési, büntető-, polgári vagy egyéb eljárás).¹⁰

Ha a hatóság jogsértést tapasztal az ellenőrzés során, akkor a jogszabálysértés, illetve a végleges hatósági döntés megsértésének megszüntetése és a felelősségre vonás végett saját hatáskörben intézkedik, illetve szükség esetén saját hatáskörben jogalkalmazási eljárást indít (a–d) pont), vagy hatáskör hiányában eljárást kezdeményez a hatáskörrel rendelkező illetékes szervnél (e) pont).

- a) A hatósági intézkedés jellemzője, hogy szóban és írásban is kiadható, valamint azonnal végre kell hajtani. A hatóság csak a jogszabályban rögzített esetben és feltételek fennállása esetén fogantatosíthat hatósági intézkedést. A hatósági intézkedés már az ellenőrzés során fogantatosítható, nem minősül a hatóság érdemi döntésének (határozatának) (Madarász, 1989, 431). Példának okáért az építésfelügyeleti hatóság elektronikus építési naplóba történő egyidejű bejegyzéssel megtiltja az építőipari kivitelezési tevékenység folytatását; vagy ha súlyos szabálytalanságot észlel, az engedély vagy egyszerű bejelentés nélkül folyó építési tevékenység végzését a helyszínen leállítja.
- b) A figyelmeztetés a hatóság rosszallását fejezi ki, érdemi döntésben kiszabott szankció. Írásbeli, hatósági döntésben rögzített felszólítás a hatóság részéről, ha a jogsértés orvosolható (megszüntethető) a jogsértő által a jogellenes tevékenység (magatartás) abbahagyásával, megszüntetésével és/vagy a jogszerű állapot helyreállításával. A figyelmeztetés tartalmát tekintve a jogsértő tevékenység (magatartás) megszüntetésére és a jogszerű állapot helyreállítására tartalmaz felszólítást a további jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel. A Szankció tv. szerint a figyelmeztetés alkalmazásának akkor van helye, ha közigazgatási szabályszegés elkövetése miatt más szankció nem alkalmazható, vagy ha a közigazgatási szabályszegés az elkövetés körülményeire tekintettel

¹⁰ Lásd részletesen: Szalai (2020a, 152); Gyurita (2020, 144–147).

csökkentő súlyú és a figyelmeztetéstől kellő visszatartó hatás várható. A hatóság a Szankció tv.-ben, valamint az ágazati jogszabályban meghatározott esetben és feltételek fennállása esetén alkalmazza a figyelmeztetést.

- c) A hatósági kötelezés, tiltás is hatósági jogalkalmazásnak minősül. A hatóság a jogellenes tevékenység (magatartás) megszüntetésére, valamint a jogszerű állapot helyreállítására kötelez, vagy a tevékenység folytatását (magatartás tanúsítását) megtiltja érdemi hatósági döntésben (határozatban) a jogsértés orvoslása végett. Példának okáért a munkaügyi hatóság megtiltja a további foglalkoztatást, ha az alkalmazás vagy a foglalkoztatás a jogszabálysértés súlyossága miatt nem tartható fenn és a sérelem rövid időn belül nem orvosolható; kötelezi a foglalkoztatót a szabálytalanság meghatározott időn belül történő megszüntetésére; eltiltja a foglalkoztatót tevékenysége folytatásától, ha foglalkoztatásra vonatkozó jogszabályban előírt engedéllyel, nyilvántartásba vétellel nem rendelkezik.
- d) Az egyéb hátrányos jogkövetkezmények, szankciók alkalmazása is hatósági jogalkalmazásnak minősül. Például ilyen a bírságok kiszabása és az elkobzás, melyek szabályait a Szankció tv. és az ágazati jogszabályok tartalmazzák.
- e) Az eljárás kezdeményezés nem jelent közvetlen (érdemi) beavatkozást a felügyeletet gyakorló hatóság részéről. Erre akkor kerül sor, ha a hatóságnak nincs hatásköre a feltárt jogsértés orvoslására és a felelősségre vonásra. Ennek okán a felügyeletet gyakorló hatóság más szervnél/szerveknél hatósági, fegyelmi, szabálysértési, büntető-, polgári vagy egyéb eljárást kezdeményez a jogsértés orvoslása és a felelősségre vonás végett.

A hatósági felügyeleti tevékenységet végző hatóságok eszközei általában részben eltérnek egy-egy ágazatban, a hatóságok csak a jogszabályban rögzített felügyeleti eszközöket alkalmazhatják. A felügyeleti eszközök alkalmazása kapcsán az ágazati jogszabályok tartalmazhatnak sorrendet is.

A hatósági felügyelet és a hatósági ellenőrzés elhatárolása kapcsán megjegyzendő, hogy hatósági ellenőrzés egyrészt lehet a hatósági felügyelet része, másrészt lehet önállósult hatósági tevékenység (Kalas, 2017, 218–219). Az önálló hatósági ellenőrzési tevékenység esetén – a hatósági felügyeleti tevékenységgel ellentétben – az ellenőrzési tevékenységet végzőnek nincs konkrét beavatkozási joga (kötelezés, bírságolás stb.) az ellenőrzött szerv viszonyaiba.

A hatósági ellenőrzésre vonatkozó általános szabályokat az Ákr. önálló fejezetben rögzíti,¹¹ az ágazati jogszabályok tartalmazzák a kiegészítő és a különös eljárási szabályokat.

3. Engedély, bejelentés, egyszerűsített bejelentés

Az engedélyköteles tevékenységek körének csökkentése után a tételes jog vizsgálata alapján megállapítható, hogy a különböző típusú tevékenységek megkezdésének és folytatásának engedélyezése vagy bejelentése kapcsán továbbra is az alábbi lehetőségek vannak: a tevékenység megkezdése és folytatása

- a) nem kötött sem engedélyhez, sem bejelentéshez (pl. bizonyos építési tevékenységek),¹²

¹¹ Lásd az Ákr. VI. fejezet, 98–102. §.

¹² Lásd az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt, az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletet.

- b) bejelentéshez kötött (helyi termelői piac üzemeltetése, legfeljebb 300 m² összes hasznos alapterületű új lakóépület építése stb.),¹³
- c) engedélyhez kötött [egyreszt építési, valamint kereskedelmi tevékenységek (pl. vásár, piac üzemeltetése) stb.].¹⁴

Álláspontom szerint az engedélyezési eljárások megszüntetésére nem kerülhet sor minden tevékenység esetén, a bejelentési rendszer nem válthatja fel teljes egészében az engedélyezési rendszert. Az engedélyezési rendszer fenntartásának célja a tervezett tevékenységek jogszerűségének előzetes ellenőrizhetősége a közérdek, illetve mások joga, jogos érdekei védelme érdekében azon tevékenységek esetén, amelyek megkezdésének és gyakorlásának utólagos ellenőrzése nem tudja biztosítani a közérdekű célok hatékony védelmét. Az engedélyezési rendszer fenntartásának szükségességére, okára a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2015. évi CLXXXVI. törvény Általános indokolása is rámutat: „Az engedélyezés nem minden esetben alakítható át bejelentéssé. Ennek oka egyes esetekben a közérdek magas szintje (közegészség, közrend, közbiztonság, természet- és környezetvédelem), és részben az ezzel összefüggő európai uniós szabályozási kötöttség, másrészt az ellenérdekű ügyfelek részvételével zajló eljárásokban az Alaptörvényben biztosított ügyféli jogok védelme.”

Számos olyan tevékenység van (utak, hidak építése, erőművek létesítése, különböző típusú egészségügyi, szociális ellátások stb.), amelyek megkezdésének és folytatásának olyan hatásai vannak (egyrészt közérdekre, másrészt az egyéni érdekekre, illetve mások jogaira, jogos érdekeire), hogy elengedhetetlen az engedélyhez kötöttség, vagyis a tervezett tevékenység megkezdése előtt a hatóság előzetes beavatkozása, a tervezett tevékenység jogszabályi feltételei fennállásának vizsgálata.

3.1. Az engedély

Az engedélyezés a közérdek és mások joga, jogos érdeke sérelmét megelőző (prevenciós) funkcióval rendelkezik, megakadályozza a közérdeket, illetve mások jogát, jogos érdekét sértő tevékenység megkezdését, illetve folytatását.

A hatósági engedélyezési eljárásokra vonatkozó általános eljárási szabályokat az Ákr., illetve a Szolg. törvény tartalmazza, a különös és kiegészítő eljárási szabályokat, továbbá az anyagi jogi rendelkezéseket az ágazati jogszabályok tartalmazzák az engedélyek kapcsán.

A hatósági engedélyezési eljárásrend kapcsán megállapítható, hogy az engedélyhez kötött tevékenység megkezdéséhez és folytatásához engedély iránti kérelmet (a továbbiakban: kérelem) kell benyújtani a hatáskörrel rendelkező illetékes hatósághoz. Az engedélyezési eljárás kérelemre induló eljárás, a hatóság a kérelem alapján hatósági eljárást indít és folytat le, melynek keretében elbírálja a kérelmet, és döntést hoz a kérelem tárgyában. A döntéshozatal előtt tisztázza a tényállást, szükség esetén bizonyítási eljárást folytat le, valamint jogszabályban meghatározott esetekben bevonja a szakhatóságot/szakhatóságokat, illetve sor kerül a szakkérdés/ek vizsgálatára is.

¹³ Lásd a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvényt, valamint a lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI. 13.) Korm. rendeletet.

¹⁴ Lásd az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt, az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletet, a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvényt, a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendeletet.

A kérelem tárgyában a hatóság az alábbi döntéseket hozhatja: a) az engedély iránti kérelmet elutasítja (nem engedélyezi a tevékenység megkezdését és folytatását), b) az engedély iránti kérelemnek helyt ad (megállapítja a tevékenység folytatására való jogosultságot, illetve engedélyezi a tevékenység megkezdését és folytatását). Az engedélyhez kötött tevékenység esetén a tevékenység a hatósági döntés (engedély) birtokában gyakorolható, ez jogosítja fel a tevékenység alanyát a tevékenység megkezdésére, folytatására.

Az Ákr., illetve a Szolg. törvény is tartalmazza a hallgatás jogintézményét, amennyiben a hatóság mulaszt, és fennállnak a hallgatással történő döntéshozatal jogszabályi feltételei, akkor a kérelmező ügyfelet megilleti a kérelmezett tevékenység megkezdésének és folytatásának joga.

Az engedélyezési eljárásnak az Ákr. és az ágazati jogszabályok alapján a kérelmező ügyfélén kívül további ügyfelei, illetve ellenérdekű ügyfelei lehetnek. A kérelmezőn kívüli ügyfelek már az engedélyezési eljárásba bekapcsolódnak, és eljárási jogaikat gyakorolhatják, az eljárást lezáró döntésről értesülnek, a döntés ellen jogorvoslattal élhetnek, jellemzően közigazgatási pert indíthatnak a döntés ellen, a közigazgatási per megindításakor, illetve a per folyamán kérhetik azonnali jogvédelem keretében a végleges döntés halasztó hatályának elrendelését, amennyiben a bíróság e kérelemnek helyt ad, akkor közigazgatási hatósági döntésben engedélyezett tevékenység nem gyakorolható a bíróság döntéséig.

3.2. A bejelentés

A bejelentési eljárás szabályozásának tételes jogi vizsgálata alapján megállapítható, hogy a Szolg. törvény szabályozza a bejelentés általános szabályait, az ágazati jogszabályok tartalmazzák a különös és a kiegészítő eljárási szabályokat. Továbbá a Szolg. törvény hatálya alá nem tartozó tevékenységek esetén a bejelentésre vonatkozó szabályokat az ágazati jogszabályok tartalmazzák. Az Ákr. a bejelentésre vonatkozóan nem tartalmaz szabályokat, de az Ákr. egyes jogintézményei alkalmazásáról a Szolg. törvény rendelkezik, és az ágazati jogszabályok is rendelkezhetnek.

A bejelentési eljárások rendje kapcsán a bejelentőnek a Szolg. törvényben és az ágazati jogszabályokban meghatározott tartalommal, formában és módon kell a bejelentést megtennie a jogszabályban erre kijelölt hatóságnál. A hatóság a bejelentést hatósági eljárás lefolytatása és hatósági döntés meghozatala (engedély kiadása) nélkül „tudomásul veszi”, amely ellen jogorvoslattal nem lehet élni. A bejelentés esetén a hatóság a bejelentett, megkezdett és gyakorolt tevékenységet ellenőrzi, felügyeli és jogszabálysértés esetén utólag avatkozik be, ennek eszközei kifejtésre kerültek a 2.2. alfejezetben.

A Szolg. törvény hatálya alá tartozó szolgáltatási tevékenységek esetén szükségesnek tartom a bejelentési eljárás főbb szabályait, az eljárásrendet áttekinteni.

A Szolg. törvény meghatározza, mi minősül a törvény alkalmazásában szolgáltatási tevékenységnek (mire terjed ki a törvény tárgyi hatálya): szolgáltatási tevékenység bármely önálló, üzletszerűen – rendszeresen nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági tevékenység, kivéve a termelő tevékenységet és a közhatalom gyakorlását. A Szolg. törvényben a jogalkotó azt is meghatározza, hogy mely tevékenységekre nem kell alkalmazni a törvényt (egyes pénzügyi, közlekedési szolgáltatások, szerencsejáték szervezésre irányuló tevékenység stb.).

A bejelentési rendszerben – szemben az engedélyezési rendszerrel – a szolgáltató a szolgáltatási tevékenység gyakorlásához szükséges jogszabályi feltételek teljesítése esetén a tevékenységet megkezdheti, illetve folytathatja, de köteles bejelenteni az érintett hatóságnak a tevékeny-

ség megkezdését és folytatását. A bejelentési kötelezettség teljesítése az adott bejelentésköteles tevékenység folytatására való jogosultságnak nem feltétele, a bejelentés elmulasztása azonban szankcionálandó. A Szolg. törvény meghatározza a törvény hatálya alá tartozó szolgáltatási tevékenységek esetén a bejelentés minimális tartalmát (a szolgáltató nevét, a szolgáltató lakcímét, szervezet esetén székhelyét, valamint a folytatni kívánt szolgáltatási tevékenység megjelölését). A bejelentés tartalmára vonatkozó további követelményeket pedig az egyes szolgáltatási tevékenységeket szabályozó ágazati jogszabályok tartalmazzák. A szolgáltató köteles bejelenteni a) a változásokat, valamint b) a tevékenység megszűntetését is.

A szolgáltatás felügyeletét ellátó hatóság (a továbbiakban a 3.2. alpontban: hatóság) a bejelentés megérkezését követően nem minden esetben, csak indokolt esetben (hivatali eljárás során történt tudomásszerzés vagy a hatóság általános ismeretei szerinti szükségesség alapján) ellenőrzi, hogy a bejelentés megfelel-e a Szolg. törvényben és az ágazati jogszabályokban meghatározott követelményeknek, ennek eredményeként

- a) ha a) a bejelentés megfelel a követelményeknek, és b) az eljárási illetéket vagy igazgatási szolgáltatási díjat megfizették, a bejelentést tevőt erről a tényről igazolás megküldésével értesíti;
- b) ha a) a bejelentés nem felel meg a követelményeknek, vagy b) a bejelentésre előírt eljárási illetéket vagy igazgatási szolgáltatási díjat nem fizették meg, és a szolgáltató nem részesült költségmentességben, a bejelentés hiányainak megjelölése mellett figyelmezteti a szolgáltatót a tevékenység bejelentés nélküli folytatásának jogkövetkezményeire.

A hatóság ellenőrzi a bejelentési kötelezettség teljesítését is. Ha a hatóság ellenőrzése során megállapítja, hogy a szolgáltató a bejelentésköteles tevékenységet bejelentés nélkül ténylegesen folytatja, ideértve azt az esetet is, ha a szolgáltató a bejelentés előírt adataiban bekövetkezett változás bejelentését elmulasztotta, akkor az alábbi jogkövetkezményeket alkalmazhatja:

- a) bírságot szab ki, és
- b) ha a szolgáltató megfelel a szolgáltatási tevékenység megkezdésére és folytatására való jogosultság jogszabályi feltételeinek, hivatalból nyilvántartásba veszi, vagy az adatváltozást a nyilvántartásba bejegyzi; vagy
- c) ha a szolgáltató nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, az adott szolgáltatási tevékenység megkezdésére és folytatására való jogosultság megfelelő igazolásáig határozatban megtiltja az adott szolgáltatási tevékenység folytatását.

3.3. Az ellenőrzött bejelentés

Az ellenőrzött bejelentés lényege, hogy az egyébként engedélyköteles tevékenység engedély helyett ellenőrzött bejelentés alapján folytatható. Az ügyfél döntése, hogy bejelentést tesz vagy engedély iránti kérelmet nyújt be.

Az ellenőrzött bejelentésre vonatkozó szabályokat a Vesz. tv. szabályozza,¹⁵ meghatározza egyrészt, hogy mely szervek engedélyezéseire terjed ki az ellenőrzött bejelentés lehetősége, másrészt meghatározza azokat az ügyeket, engedélyezési eljárásokat, amelyekre nem terjed ki a tárgyi hatálya. A Vesz. tv. meghatározza az engedély fogalmát is: valamennyi olyan, az Ákr. szerinti kérelemre indítható eljárást lezáró döntés, amely az ügyfél számára valamely tevékenység végzését lehetővé teszi, vagy részére valamely jog gyakorlását biztosítja.

A bejelentést egyébként az engedélykérelemre jogszabályban előírt adattartalommal kell

¹⁵ Lásd a Vesz. tv. 398-406. §-át.

benyújtani, és mellékelni kell az engedélykérelem jogszabályban előírt mellékleteit. Továbbá a bejelentés szándékáról a bejelentőnek kell az ügyfeleket tájékoztatnia, és ennek eredményét a bejelentéshez csatolnia, mivel a hatóság nem fogja felderíteni az ügyféli kört a hatósági eljárás hiányában. A bejelentés kizárólag elektronikus úton tehető meg.

A bejelentés kapcsán a hatóság a) a bejelentést visszautasítja, b) a bejelentést engedélyezésre utalja, c) a bejelentést tudomásul veszi. Az utóbbi esetben – vagyis, ha nem kerül sor a visszautasításra vagy az engedélyezésre utalásra – sem hoz döntést a hatóság a bejelentés tárgyában, de a tevékenység csak a bejelentést követő 15. naptól kezdhető meg.

Ha az engedélyezésben szakhatóság vett volna részt, akkor a szakhatóságot is be kell vonni, de a szakhatóság sem ad ki állásfoglalást, ha intézkedés szükségessége áll fenn, akkor azt az eljáró hatóság felé jelzi.

A bejelentés visszautasításának és a bejelentés engedélyezésre utalásának okait, indokait a Vesz. tv. szabályozza. Kiemelendő, hogy a bejelentés engedélyezésre utalásának okai között szerepel a közérdekvédelem. Ugyanis a hatóság a bejelentést engedélyezésre utalja, ha az alábbi közérdekek várható vagy közvetlen sérelmének veszélye áll fenn: a) az élet, a testi épség és az egészség védelme, b) a tevékenység jellegére, illetve hatására figyelemmel a károkozás vagy a katasztrófák bekövetkezése, c) a közbiztonság, vagy d) más nyomós közérdek.

A tevékenység megkezdésekor és folytatása során a bejelentőnek meg kell felelnie a tevékenység végzésére vonatkozó jogszabályi feltételeknek. A bejelentő a tevékenysége jogszerűségéért és szakszerűségéért felelősséggel tartozik, amelyet a hatóság ellenőriz. Az ellenőrzésbe a szakhatóságok bevonhatóak, illetve a szakhatóságok hatáskörük keretei között önállóan is végezhetnek ellenőrzéseket.

Amennyiben a hatóság az ellenőrzés során szabálytalanságot tár fel, akkor a hatáskörébe tartozó egyéb intézkedéseken felül a) jogosult a tevékenységet megtiltani vagy a tevékenységtől való eltiltást alkalmazni, b) kötelezheti a bejelentőt a szabályszerű joggyakorlásra.

4. Érvék és ellenérvek az engedélyek és a bejelentések kapcsán

Az állampolgárok és a vállalkozások által gyakorolt különböző típusú tevékenységek engedélyezése kapcsán jelentős változások történtek az elmúlt évtizedben. Az előzetes beavatkozáson alapuló hatósági jogalkalmazásról (az engedélyezésről) áttevődött a hangsúly a bejelentésre, illetve az ahhoz kapcsolódó ellenőrzésre, felügyeletre, valamint az utólagos beavatkozás lehetőségére. Az állampolgárok és a vállalkozások tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó bejelentése, illetve annak a hatóság általi tudomásulvétele felváltotta az engedélyt számos tevékenység esetén. A hatóság nem a tevékenység megkezdése előtt, hanem a tevékenység gyakorlása alatt ellenőrzi, vizsgálja a jogszabályi feltételek fennállását és a jogszerűséget, a jogszabályban előírt feltételek hiánya, illetve jogsértés feltárása esetén pedig utólag avatkozik be (kötelez, megtilt stb.) a már gyakorolt tevékenységbe.

Felvetődik a kérdés, hogy az engedélyeket felváltó bejelentésekhez kapcsolódó utólagos kontroll, a hatósági ellenőrzés, illetve felügyelet hatékonyan biztosítja-e a közérdek érvényesítését, védelmét.¹⁶

A bejelentések és az engedélyezések kapcsán is felhozhatóak érvek pro és kontra.

A tevékenység megkezdésének és folytatásának bejelentése esetén nem kerül sor hatósági eljárás lefolytatására, ennek okán a kérelmező ügyfélen kívüli ügyfél (akiknek jogát vagy

¹⁶ Lásd ezzel kapcsolatban: F. Rozsnyai et al. (2021, 314–318)

jogos érdekét a tevékenység érinti) nem tudja az eljárás során a jogait érvényesíteni. Továbbá a bejelentés tudomásulvételekor nem születik döntés, így jogorvoslati joggal sem tud élni a tevékenység megkezdése ellen, a tevékenység megkezdése előtt nem biztosított a közigazgatási, illetve a bírói jogvédelem.

A bejelentett és már gyakorolt tevékenység kapcsán kezdeményezhető ellenőrzés a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál, de a hatóság hivatalból dönt a hatósági ellenőrzési, illetve felügyeleti eljárás lefolytatásáról, nincs kötve a bejelentéshez. Amennyiben a hatósági ellenőrzés során megállapítást nyer, hogy a tevékenység jogszabálysértő, akkor a hatóság beavatkozik és a jogszabályban meghatározott jogkövetkezményt alkalmazza. A jogkövetkezmény alkalmazása a bejelentett és megkezdett tevékenység esetén nem elegendő, ha a jogkövetkezményként meghatározott tiltást, kötelezést az eredeti állapot, illetve a jogszerű állapot helyreállítására stb. a kötelezett önként nem teljesíti, ebben az esetben a hatóságnak végrehajtási eljárást kell indítani, hogy az utólagos beavatkozás során hozott döntésének érvényt szerezzen, ami már hosszadalmasabb folyamat lehet a jogsértés súlyától és típusától függően.

Az érintetteknek rendelkezésükre állnak polgári jogi eszközök is, amelyeket a már folytatott tevékenység kapcsán vehetnek igénybe (pl. birtokvédelmet kérhetnek, kártérítési eljárást indíthatnak).

Nem vitatott, hogy bejelentés esetén a tevékenység megkezdését nem előzi meg egy hosszadalmasabb hatósági eljárás, illetve egy esetleges közigazgatási per, így jellemzően gyorsabb és egyszerűbb, mint az engedélyezés. A bejelentések kapcsán tehát gyorsabban megkezdődhet a tevékenységgyakorlás, ami a versenyképesség fenntartása, fokozása érdekében fontos, de az esetleges jogszerűtlen és szakszerűtlen tevékenységek felszámolása már hosszabb időt vehet igénybe.

Az adminisztratív terhek csökkentése, illetve ennek eredményeként a versenyképesség növelése érdekében a különböző típusú tevékenységek megkezdésének engedély helyett bejelentéshez kötése nem eredményezheti a közérdek, illetve mások jogának, jogos érdekének sérelmét. A közérdekvédelem hatékony biztosítása és a versenyképesség fenntartása érdekében végrehajtandó bürokráciacsökkentés, továbbá az engedélyezési és a bejelentési rendszer között meg kell találni az egyensúlyt, mert az utóbbi esetleges túlhangsúlyozása esetén a versenyképesség növelése előtérbe kerül a hatékony közérdek érvényesítéssel, a jogszerűséggel szemben.

Az engedélyek mellett felsorakozó érvek kapcsán kiemelendő, hogy az engedélyezés funkciójából adódóan azoknál a tevékenységeknél, amelyeknél valószínűsíthető, hogy a bejelentés tudomásulvételevel nem garantálható a közérdek vagy mások jogai, jogos érdekei hatékony védelme, továbbra is szükséges az engedélyezési rendszer fenntartása. A jelenleg engedélyköteles tevékenységek közül azok alakíthatóak át bejelentésköteles tevékenységgé, ahol az ellenőrzéssel, és az esetleges utólagos beavatkozással is biztosítható a hatékony közérdekvédelem.

Hivatkozások

- F. Rozsnyai, K., Hoffman, I., & Bencsik, A. (2021). Az általános eljárási szabályok: üres kagylóhéjak? *Jogtudományi Közlöny*, 76(7–8), 309–318.
- F. Rozsnyai, K., & Szalai, É. (2020). A közigazgatási hatósági eljárásjog európaizálódása. In Fazekas, M. (Szerk.), *Közigazgatási jog. Általános rész III* (pp. 158–166). ELTE Eötvös Kiadó.
- Gyurita, R. (2020). Közigazgatás tevékenységfajtái. In Hulkó G., & Király P. B. (Szerk.), *A közigazgatási jog elmélete és gyakorlata* (pp. 129–175). Universitas-Győr Nonprofit Kft.

- Kalas, T. (2017). Hatósági ellenőrzés. In Petrik, F. (Szerk.), *A közigazgatási eljárás szabályai I. Az általános közigazgatási rendtartás magyarázata* (pp. 218–224). HVG-ORAC.
- Madarász, T. (1989). *A magyar államigazgatási jog alapjai*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Szalai, É. (2020a). A közigazgatás hatósági tevékenysége. In Fazekas M. (Szerk.), *Közigazgatási jog. Általános rész III* (pp. 143–154). ELTE Eötvös Kiadó.
- Szalai, É. (2020b). A közigazgatás működése, tevékenységfajtái. In Fazekas M. (Szerk.), *Közigazgatási jog. Általános rész I* (pp. 65–82). ELTE Eötvös Kiadó.

Jogi források

- Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 12-i, a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelve.
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény.
- A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény.
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény.
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény hatálybalépésével és a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv átültetésével összefüggő törvénymódosításokról szóló 2009. évi LVI. törvény.
- A szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény.
- A közigazgatási bürokráciacsökkentéssel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2015. évi CLXXXVI. törvény.
- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény.
- A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény.
- A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény.
- A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet.
- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet.
- A lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI. 13.) Korm. rendelet.
- A veszélyhelyzet alatti engedélykötelezettségről, valamint az ellenőrzött bejelentésről szóló 191/2020. (V. 8.) Korm. rendelet.
- A szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény indokolása.